

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

ADMINISTRACIÓ

REDACCIÓ

CARRÉ NOU DE S. FRANCESCH

núm. 27, pis 2.^a

BARCELONA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LLITERARI.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

PREU DE SUSCRIPCIO.

FORA DE BARCELONA

cada trimestre

ESPANYA, 8 rals.

CUBA Y PUERTO RICO, 10.

ESTRANGER, 18.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

L' HOME REFORMAT.

Jo no 'us diré pas si l'home està ben fet ó bé mal fet, si té tals ó quals imperfeccions, tals ó quals defectes: si l' que va formar-lo s' hi va rompre ó no s' hi va rompre l' cap, perquè jo no m' vull comprometre criticant a ningú.

Lo que si vull dir és que m' sembla que jo agafaria la materia de que l' home s' compon, i' hi donaria una forma diferent, hi faria alguns remendets... y ¡vaja! molt seria que no visqués ab una mica més de comoditat de lo que are viu.

Tal vegada quant los haja explicat punt per punt lo plan del meus projectes, dirán:—¡Ull! quina cosa mes lletja y més monstruosa!

Pero jo 'ls aturare dihentlos:—No hi ha res al mon absolutament lleig ni absolutament bonich. Las cosas lletjas son lletjas relativament a las bonicas, y las bonicas son bonicas relativament a las lletjas.

Y encare 'ls diré més: lo lleig, y lo bonich es mes fill de la costum de mirarse las cosas de certa manera y baix un patró donat, que de las cosas mateixas.

Com m' expliquen sino que hasta 'ls micos, que son los animals que s' acostan més al home, ells ab ells se trobin guapos?

Anem a desarrollar lo plan dels remendets.

Agafo al home tal com és; és a dir ab lo cap sobre del coll, lo coll sobre las espatllas, los brassos, un a cada costat, lo cos a continuació de las espatllas citadas y las camias a continuació del cos.

Tot aixó podria modificarse ab grans ventatjes; pero aniria una mica massa enllà si comensava a trastocar la complicada máquina humana.

Aixís es que la deixó de bon grat tal com se presenta y m' limito a algunas modificacions relativament petites.

Comensém pel cap.

Lo cap es lo cimbori del edifici huma, la part més eminent, la regió més alta. Al revés de lo que succeeix ab las casas, en l' edifici huma l' últim pis es lo més apreciable, per la senzilla rahó de que hi ha més llum, sense l' inconvenient de las escaletas. Las sensacions y las ideas hi resideixen, entrant y sortint, pujant y baixant ab una facilitat que aturdeix y espanta. Van per teléfono. Los fils de aquest teléfono son los nervis.

Y tot y sent lo cimbori ¡quantes imperfeccions! Comensém pels cabells que son del tot innecessaris, al istiu perquè fan calor, y al hivern perquè abriga més un bon barret de feltre, y encare més una bona barretina de llana, que no una bona caballera. A més de aquestes rahons hi ha l' incomoditat de tenir que pentinarlos y tallarlos.

Tocant a las orellas, me sembla que ab una de ben bona n' hi hauria prou. Las dos conxas que forman avuy dia podrian colocarse al front imitant una petrina y obrirse y tancarse com las petxinas, segons convingués ser més ó menos sort de conveniencia.

Ab una orella no més al davant sempre tindriam la

ventatge de no sentir res al darrera nostre, y 'ns estalviariam molts disgustos.

Si hi ha una cosa mal disposada, de segur qu' es lo nas.

Totas las malas olors surten de terra y pujant amunt, involuntariament aspirém ab lo nas, y diguin si no es cremador, vulgas no vulgas, sentir las que no 'ns agradan, per la rahó de que 'ls forats del nas son finesstras desmanteladas sense porticons.

Y tant facilment com podria remediarse, No hi ha més que desenganxarlo, colocantlo ab los forats cap per munt! Ademes de aixó ¡quina comoditat pels que prenen rapé!

Y 'ls ulls! Vaya una solta. Tenirne dos y tots dos mirant a la mateixa direcció! No valdria més tenirne un al davant y un altre al darrera, per veure lo que passa al darrera nostre, prevenir perills y evitar molts cops que 'ns la fregissen?

La boca no està tant malament. Lo únic que m' hi fa mal, sobre tot un dia que estant distret vaig caure, es la proximitat de la llengua ab las dents. ¡Una cosa tan tendre sempre exposada a que las dents l' escapin!

Me sembla que sense gran dificultat podriam tenir una boca per menjar y un altre per enrahonar. Es qüestió de un senzill forat més ó menós.

Lo gran inconvenient del coll es que no puga girarse en totes direccions.

Del mateix mal adoleixen los brassos. ¡Qué costaria una clavija senzilla que facilités tots los moviments? Vamós a veure què costaria?

Del cos no 'n dire res perquè casi sempre l' duhem tapat, y a dintre no vull ficar-m'hi, perquè es allà ahont es la máquina més complicada.

Per mi lo més imperfecte del home son las camias. Passém perquè las cuixas sigan tals com son, encare que si poguessin girar a dreta y esquerra y per tots cantons, res hi perdriam.

Però diguinme ¡han vist res més mal colocat que las pantorrillas? (Sembla impossible tanta imprevisió!

Mil cops hi tractat d' averiguar de que serveixen y aquesta es l' hora que no m' hi pogut treure l' aigua clara.

¡Quan millor no seria que per compte de tenirlas al darrera las tinguessim al davant!

Los sentiments, las aspiracions, los instincts del home, tot indica de una manera més clara que l' aygua de Moneada, que l' home ha de anar sempre endavant. Caminem endavant sempre.

Y com que alguns cops anem a las foscas, succeeix que a lo millor, ¡pataplum!, donem una camallada contra un objecte imprevisit.

Ja l' hem feta.

Si no 'ns rompém la canyella, 'ns fem un blau ó una pelada, que 'ns dona tasca per una pila de dias.

Perque donchs no hem de tenir las pantorrillas al davant? Perque no hem de tenir preservadas per un bon ton de greix las canyellas de la cama?

Vaja, confessém que 'ns van fer sense solta ni volta, y van deixarnos tals com per casualitat varem sortir.

Los adelantos de la ciencia y las lisonas de la experiencia indican que ciertas reformas son necesarias, é indispensables.... pero ningú pensa ab empuñendreselas. Qualsevol inventor que vulga intentarho, jó l' hi asseguro, no s' entendrà de feyna.

P. K.

REVISTA

De la segunda corrida de novillos verificada en la tarde del domingo 29 de los corrientes.

¡Caracoles, ni uno puede respirar, aunque sea de su gusto! Metió y prensó a dentro de la carrosa del camino de verro que sale de la Rambla y va por las cayes jaciendo de colomadora dos jacos de mucho poer y mucho chaparramiento. Y ézo que a las narices de los cabayeros ciudadanos que viajan en el tren, pa que no les sea incómodo, hay plantao un mandato del Zeñó Alcalde que ice cuantas rotondas caben en los asientos y cuantos pares de pieses se premiten en las plataformas de alante y del dextra y aluego habla de murtas y desempués hay la fecha del día en que fué escrito y too m' formalote y mostrandó seriedad.

Propuesto, que mardito de Dios el caso que jase naidie de semejante papel ar que no se da ninguna importancia, cosa que susede con toos los mandamientos que zalen rubricados por las zeñorias de los arcaldes y jasta por los usias de los menistros y manque aun lo zean por lo mas empingorrao ó como si dijéramos lo arriba de too de lo último der final de la escalera.

Mas dejemos a un lado y a dos si es preciso, esta quistion poco conveniente pues aunque se trate de letras muertas se puede dar un tropieso que le rompa a uno el cachivache que resibió cuando aun estaba nuevecito y flamante el agua del bautismo, mediante er pago de los reales establecios segun el arancel de la tarifa que pa su uso particular tienen los curas de la iglesia y aqueyo si que no es letra muerta. Por fin sudando la gorda y la delgada llegamos a la plaza de toros.

A los toros? dirán Vds. pues no se echaban noviyos? Si señores, les contesto; yo soy m' fácil de accontentar y encuentro m' lógico y dino de practicarse er dicho de que a falta de tortas bueno es er pan (asi me parece que debe decirse y no del modo al invre como se usa de costumbre) y los noviyos para mi que tengo sangre torera de gusto y afición, en las venas de la persona de mi individuo son un pan del que no hago mendrugos, m' al contrario, me lo como enterito y sin dejar ni una resguisita de señal saboreando con delisia el postrero residuo de la última muella ó moja.

Lo dicho, no comendador que yo ne me trato con gente que tenga importancia por lo que se les haya escrito en el forro de adentro de una piel de borrego, yégué a la plaza penetré en el edificio me senté en mi sitio y lugar, vi que las gradas estaban yenas en una mitad de su grandaria y vi que en ves der arcalde gordo, entraba en el palco

que tiene solo una puerta y dos banderas colga

(pues, dit sia entre parentessis,
allò que jo feya avants
de no sortir may sens ella,
no u acostumo a fert tant.)
Desde llavors, de rebufos...
si me'n sento i jo! ja manats
Pero jo 'u trench ab paciència
i ls tomo molt resignat.

esperant que això s' arregli...
pero 'm sembla... que ja val
s' hi ha moments qu' està de calma,
desseguir, al cap d' un quart,
ja tornem a las andadas.
y 'm comensa a apostrofar
dihentme bestia, tros de cóniam.
poca solta... condemnat...
que l' hi feta desgraciada,
que la vull assassinar,
y que, a saberho, ni a tiros
l' hageran feta casar.

C. GUMÀ.

(Se continuara)

ESQUELLOTS.

Cada diumenje, ja se sab: trens expressos a las ayguas de Moncada.

Això sí, trens de tercera classe, que fa posar l' ajuntament, perquè 'ls barcelonins convidats vajan a alabarli l' obra d' haver construït tres pous, que tenen no sé quantes plomes d' aygua.

Un concell al Ajuntament. Si vol bombo podria darne un a cada músich de la banda del Ajuntament.

L' hi sortiria més barato.

Lo diumenje passat després de lidiarse a la plassa de toros los tres novillos de 'n Carriquiri, un feligrés que tenia al meu costat, cridava ab veu desaforada:

—(Otro toro!... ¡Otro toro!...)

—No vèu que no més han lidiat tres toros? vaig dir jo. ¿A que ve are demanar toro de gracia?

Y ell va respondre 'm:

—Bueno, al menos que 'n treguin mitj.

Al Circo Equestre de la Plassa de Catalunya s' ha presentat un tal Mr. Avantée, que fa en lo trapecio equilibris maravillosos.

Jo no hi vist may tant aplom, tanta seguretat y un domini tant complet del equilibri.

Y això que aquest mussiu treballa sense ret.

Un inglés deya:

—Dos anys de carrera vaig anar-lo a veure a Londres ab l' idea de contemplar com cauria y no vaig poder lograrho.

Més de cinquanta marinos de la corbeta sueca «Saga» van anar diumenje a la Plassa de Toros.

Un espectador deya:—Semblan espanyols.

Y un venedor de gaseosas responia:—No senyor son estrangers.

—Com ho coneixes?

—Perquè de una gaseosa me n' han donat quatre pelas.

(Històric).

D' après nature.

Un mestre de casas va a la fonda; dina y de memoria conta 'l prèu de lo que l' hi costará. Troba que 'l comte l' hi puja divuit quartos.

—Noy ¿quant es això? pregunta al mosso.

—Vint quartos, diu lo mosso.

—Tòrnau a contar, que jo trobo que son divuit.

Lo mosso ab molta calma:—Teniu rahò, no son més que divuit. Dispensèume jo 'm creya qu' erau de fora.

S' anuncia una peregrinació al santuari de Lourdes. L' empresa del carril fa una gran rebaixa: 'l prèu de passatge no costará més que una tercera part del seu import.

Un al saberho va dir:—No sé, 'm sembla que sent tant barato, deurán anar apretats com bens.

Resposta:—Aniran com lo que son.

—Xach!

—Qu' es aquest soroll Maria?

—Res, un cop de sabatot que hi donat al Mosquit, que ja feya molt temps que m' amohinava.

—L' has mort?

—No; pero l' hi estaburnit.

—Perque no agafavas la candela y l' hi cremavas las alas?

—Tant honor per un mosquit? Dèu me 'n guart: ab insectes aixís se 'ls paga ab lo revés de la sabata. Y are que hi torni.

Diumenje que ve comensaran a la Plassa de Toros los grans espectacles gimnásticos, acrobáticos y taurómacos. S' estrenan los célebres gimnastas Nestor y Venoa, que treballan a 100 pèus d' elevació y un d' ells se deixa caure fent lo triple salt mortal, anant a parar als brassos del altre.

També s, estrenarà l' equilibrista Colleen que treballa sobre un fil-ferro a 50 pèus de elevació, sense balanci ni res.

Ademés s' estrenaran altres artistes notables de di-

versos gèneros; hi haurà un toro banderillejat ab cistells y picat en burro, toros ab premis pèl públich, etc. etc. etc.

En fi, ja 'ns hi veurem.

Dimars constitució del Ajuntament.

Programa de la funció:

Una lutxa entre 'ls concejals nous y 'ls concejals vells y derrota de 'n Fontrodona per en Pujol Fernandez.

Jo sempre ho havia dit:

—D. Ignaci, homes de tant greix, a la lutxa resisteixen molt poch.

Are al Ajuntament ja hi ha tres concejals que s' dihen Coll.

Aixís si la corporació municipal se 'l trenca una vegada, encara n' hi quedarán dos de repuesto.

Un dels acorts que va pendre l' Ajuntament va ser celebrar las sessions ordinarias lo dimars y las extraordinarias lo divendres.

Tot ho fan al pèl.

«En viernes y en martes no te cases, ni te embarques.»

Lo senyor Escuder:—«Que no podrian celebrarse las sessions al Saló de Cent?»

L' alcalde:—No senyor.

Es molta llástima que podent no vulga ser de-cent.

Una escena que ha ocorregut en un carrer de Gracia: Passa un capellà, y una criatura de uns cinchs anys que va de la mà de la seva mare, ab l' intent de ferli l' amistat l' hi estira el mantéu.

Resposta del capellà: una plantofada tremenda donada a la pobre criatura.

Es en va que Jesucrist digués:—«Deixeu venir cap a mi las criaturas.»

Dèu nos en guart de un capellà que s' ha ficat al cap l' idea de ser bisbe. Ab una excusa qualsevol, confirma.

QUÈNTOS.

Lo colmo de l' avarícia:

Un pobre s' acostà a un senyor demanantli caritat.

—No signeu exigent, li diu lo senyor: la senmana passada ja vaig donarvos un xavo.

Reflexió que feya un pare a un seu fill, criatura molt travessa:

—Tú ets molt desobedient y Dèu te castigarà. Jo hi conegut un noy que no creya als seus pares, y ¿sabs que l' hi va succehir?

—¿Qué?

—Que va sortirli un ull de poll al dit xich del peu esquerra.

Resposta de un diplomàtic:

L' hi preguntavan:—¿Quinas son las grans potencias de l' Europa?

—L' Inglaterra, la Fransa, l' Alemanya, la Russia y... la dona.

Dugas minyonas casadas de poch se fan amables confidencias:

—¿No véus? Per massa amable 'l meu marit m' aburreix. Dia y nit lo tinch sempre sobre l' esquena.

L' altra ab molta prontitut y gran naturalitat:

—Donchs lo meu, al revés.

Passava pel carrer una noya que tenia la punta del nas vermella.

Un mistayre diu al véurela:

—Quan aquesta minyona fica la punta del nas dintre de un rentamans plé d' aigua, fa xuuxut.

Un que tenia uns ulls molt xichs, al véure a un senyor ab uns ulls grossos y molt hermosos, va dir:

—M, agradaria tenir 'ls ulls com aquest senyor.

—¿Y que 'n farias, va respondrell un company, si tampoch tens puesto ahont ficarte 'ls?

A un metje estant al café l' hi arriman una tremenda bofetada, que l' hi infla la galleta.

Al cap de un hora un amic que s' interessa per ell lo visita y l' hi diu, prevenint lo cas de un desafio:

—Suposo que això no tindrà altrás conseqüencias.

Lo metje, no comprenent l' interés del seu amic:

—No, ab unas bonas compresas, demà ja no s' hi coneixerà.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Me faltaban hu-tercera
de dintre l' escribanía,
no podent de cap manera
saber qui d' allí 'ls prenía.
Y fou que trobantse ab tot,
alló qu' es diu molt tronat
la dos hu del meu xicot
me 'ls prenía d' amagat.

PAU SALA.

II.

Primera es una vocal;
un pronom segona inversa;
mon germà es un soldat tersa,
y en Cánovas du total.

J. SUST Y G.

ENDEVINALLA.

Tinch pèl sense ser cap bestia,
tinch alas y no só aucell
y 's pot dir que no més surto
en grans aconceixements.

PAU CORNADO.

MUDANSA.

Pèl tot anaba ab la dona,
y un home tot ve correns
m punxa 'l tot, y un gran tot
de sanch me sortí al moment.

JAUME.

QUADRAT DE PARAULAS.

Substituir los pichs ab lletres que llegidas vertical y horizontalment digan; la 1. ratlla una fruyta; la 2. una dignitat oriental; la 3. un joch y la 4. un metall.

J. TROFOM.

TRENCA-CLOSCAS.

Rodo, Empalme, Olesa, Llagostera, Esplugas, Cervera, Vallcarca.

Posats aquests noms ab columna, las primeras lletres han de dir lo nom d' un poble de Catalunya.

TINA XICH.

LOGOGRIFO NUMERICH.

1 2 3 4 5 6 7 8 9.	—Un nom de home.
4 2 3 9 6 7 8 2.	—Un nom de dona.
1 2 3 7 2 8 2.	—Un nom de dona.
1 2 8 5 6 2.	—Un nom de dona.
1 2 3 7 2.	—Un nom de dona.
1 2 3 5.	—Lo que tots hém tingut.
1 5 6.	—Una cosa dolça.
1 2.	—Lo que tots tenim
1.	—Una lletra.

GEROGLIFICH.

K P

HOME

T G A

Rbo.

ANIMAL.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—Mataro.
2. IDEM 2.ª—Sorna.
3. ENDEVINALLA.—Cargol.
4. SINONIMIA.—Diari.
5. CONVERSA.—Moncada.
6. COMBINACIÓ NUMERICA.—1 7 4 5 3
5 3 1 7 4
7 4 5 3 1
3 1 7 4 5
4 5 3 1 7
7. LOGOGRIFO NUMERICH.—Lorca
Roca
Cor
Or
R.
8. GEROGLIFICH.—Diners sobre tot, donan salut

L' ABECEDARI ILUSTRAT (Continuació).

!!L!

• Vegis La Esquella número 19.

!!O!!

(S' acaba).